

Bruselj, 7. junij 2024
(OR. en)

10793/24

SOC 432
EMPL 250
ECOFIN 652
EDUC 203

DOPIS

Pošiljatelj:	Odbor za zaposlovanje
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Izvajanje priporočila o vključevanju dolgotrajno brezposelnih na trg dela – ključna sporočila Odbora za zaposlovanje – <i>potrditev</i>

V prilogi vam pošiljamo ključna sporočila Odbora za zaposlovanje o izvajanju Priporočila Sveta z dne 15. februarja 2016 o vključevanju dolgotrajno brezposelnih na trg dela (UL C 67, 20.2.2016, str. 1–5), ki naj bi jih potrdil Svet EPSCO na seji 20. junija 2024.

Priloga 1: ugotovitve glede posameznih držav so v ADD 1 k dok. 10793/24.

Priloga 2: zbiranje podatkov za spremljanje priporočila o dolgotrajno brezposelnih: celotni rezultati za leto 2022 so v ADD 2 k dok. 10793/24.

Priloga 3: povzetki podatkov za posamezne države članice so v ADD 3 k dok. 10793/24.

**Pregledi Odbora za zaposlovanje o
izvajanju priporočila Sveta o vključevanju dolgotrajno brezposelnih
na trg dela**

Ključna sporočila Odbora za zaposlovanje za Svet

1. UVOD

Odbor za zaposlovanje (EMCO) ima nalogo, da spremlja napredek pri izvajanju *priporočila Sveta o vključevanju dolgotrajno brezposelnih na trg dela*. Svet (EPSCO) od leta 2016 po vsakem pregledu potrdi sklop ključnih sporočil, ki jih Odbor za zaposlovanje predloži na podlagi spremljanja zadevnega *priporočila Sveta*. Ključna sporočila Odbora za zaposlovanje iz oktobra 2022 so bila osredotočena na napredek, ki so ga dosegle države članice, poleg tega pa je bilo obravnavano zagotavljanje usposabljanja za dolgotrajno brezposelne s treh ključnih vidikov, in sicer pokritosti, financiranja in upravljanja.

Skupina Odbora za zaposlovanje za analizo politike (EMCO PAG) je peti pregled izvajanja priporočila Sveta opravila 11. in 12. aprila 2024 v Bruslju. Poleg razprave o tem, v kolikšni meri so države članice upoštevale smernice iz priporočila Sveta, je bil v okviru pregleda v letu 2024 ocenjen tudi napredek, ki so ga države članice dosegle pri **razvoju/aktiviranju partnerstev z delodajalci in drugimi ustreznimi akterji/deležniki na lokalni ravni** za lažje vključevanje dolgotrajno brezposelnih na trg dela.

Države članice so pred pregledom izpolnile vprašalnik za samooceno, da bi ocenile svojo raven izvajanja priporočila Sveta, pri čemer so se osredotočile na štiri ključna področja ukrepanja: (a) prijavo dolgotrajno brezposelnih; (b) usklajevanje v okviru enotne kontaktne točke; (c) sklenitev dogovorov o vključitvi v zaposlovanje in (d) vključevanje deležnikov s posebnim **poudarkom na partnerstvih**.

Pričujoča ključna sporočila temeljijo na rezultatih navedenega pregleda z ugotovitvami glede posameznih držav, rezultati zbiranja podatkov in povzetki podatkov posameznih držav članic iz prilog. Temu dokumentu so priloženi tudi rezultati zbiranja podatkov iz leta 2023 po posameznih državah članicah in povzetek glavnih rezultatov na ravni EU.

2. **DOSEŽENI NAPREDEK**

Število dolgotrajno brezposelnih v EU je leta 2021 naraslo, potem pa je leta 2022 začelo upadati in padlo pod 5 milijonov, pri čemer se je stopnja dolgotrajne brezposelnosti od leta 2013, ko je bila nazadnje najvišja, več kot prepolovila (s 5,3 % na 2,3%). Tudi delež dolgotrajne brezposelnosti v skupni brezposelnosti se je zmanjšal na 43,5 %, kar je skoraj šest odstotnih točk manj kot leta 2013.

A. **PRIJAVA**

Države članice se od pandemije COVID-19 vse bolj usmerjajo na digitalizacijo storitev (spletna prijava, spletna podpora itd.). Kljub temu imajo dolgotrajno brezposelni, zlasti tisti z manj spretnostmi na področju IKT, še vedno težave pri dostopu do e-storitev. Javni zavodi za zaposlovanje zato še naprej priporočajo osebno interakcijo kot učinkovitejši način za dolgotrajno brezposelne.

Veliko držav članic je izvedlo ukrepe ozaveščanja za spodbujanje neaktivnih odraslih k prijavi (večina držav članic je po pandemiji COVID-19 še razširila začetno prijavo po različnih kanalih, na primer prek e-storitev, osebno, po telefonu ali prek družbenih medijev). Vseeno pa imajo tiste države članice, v katerih se pojavljajo znatne razlike med regijami, še vedno težave.

Kljub močnim spodbudam, ki jih je uvedla večina držav članic, pa navzkrižna prijava med službami za zaposlovanje na javnih zavodih za zaposlovanje in socialnimi službami šepa. Z učinkovitim izvajanjem navzkrižnih prijav bi lahko olajšali prepoznavanje najbolj kritičnih situacij in primerov, ki jih je treba obravnavati. Pozitivno pa je, da države članice vse pogosteje izvajajo določbe za odvratanje od odjave iz evidence brezposelnih po prenehanju prejemanja nadomestila za brezposelnost in socialnih ugodnosti.

B. ENOTNA KONTAKTNA TOČKA

V državah članicah se na splošno izvaja opredelitev enotne kontaktne točke za vse, ki jim je bil ponujen dogovor o vključitvi v zaposlovanje, in dodelitev uradnika, ki vodi zadevo posameznega dolgotrajno brezposelnega. V številnih državah članicah se je povečala zmogljivost enotnih kontaktnih točk za združevanje informacij o posameznikih v podporo individualni oceni za vse iskalce zaposlitve.

Povečala se je tudi digitalizacija storitev za brezposelne. Vseeno pa je bila izmenjava informacij in podatkov opredeljena kot pomanjkljiva in je tako ovira napredku ali kakovosti storitev. Še bolj bi bilo treba izboljšati usklajevanje med centralnimi in lokalnimi javnimi zavodi za zaposlovanje, pa tudi mehanizme za pošiljanje/souporabo ustreznih informacij med ponudniki storitev o prostih delovnih mestih, možnostih usposabljanja in storitvah, ki so na voljo dolgotrajno brezposelnim posameznikom. Veliko držav članic ima še vedno težave pri vzpostavljanju ustrezne izmenjave in prenosa informacij ob hkratnem zagotavljanju skladnosti s splošno uredbo o varstvu podatkov.

C. DOGOVORI O VKLJUČITVI V ZAPOSLOVANJE

Večina držav članic od leta 2018 uvaja dogovore o vključitvi v zaposlovanje ali njihove ekvivalente, vendar jih je treba še dodatno spodbujati.

Izboljšano je bilo nadaljnje ukrepanje v zvezi z individualnimi ocenami, in sicer s smernicami in informacijami o ponudbah za zaposlitev in podpori ter z rednim spremljanjem in posodabljanjem dogovorov o vključitvi v zaposlovanje ter z ureditvami, ki omogočajo redni pregled napredka iskalcev zaposlitve pri ponovnem vključevanju. Še vedno pa je razmeroma nizka stopnja izmenjave informacij o dolgotrajni brezposelnosti med organizacijami, vključenimi v dogovore o vključitvi v zaposlovanje, zlasti med javnimi in zasebnimi partnerji.

D. VKLJUČEVANJE DELEŽNIKOV

Medtem ko je z razvojem storitev, usmerjenih v delodajalce, napredovalo sodelovanje med različnimi deležniki (na primer ministrstvi za izobraževanje, ministrstvi za delo in javnimi zavodi za zaposlovanje ter s psihologi, socialnimi delavci in mentorji), pa multidisciplinarno sodelovanje z vsemi lokalnimi deležniki, vključno z lokalnimi delodajalci, upravami in civilno družbo, še vedno predstavlja izziv in trenutno poteka le v peščici držav članic.

Mreženje z deležniki, vzpostavljanje partnerstev ter vključevanje delodajalcev, socialnih služb in organizacij civilne družbe so ključni elementi za zagotovitev učinkovitega ponovnega vključevanja dolgotrajno brezposelnih na trg dela in preprečevanje dolgotrajne brezposelnosti. Ta partnerstva so potrebna na nacionalni in lokalni ravni, čeprav so zaradi različnih interesov različnih deležnikov pogosto problematična. Med državami članicami obstajajo razlike glede sodelovanja deležnikov in vzpostavljanja partnerstev na lokalni ravni.

Ti subjekti imajo ključno vlogo pri odpravljanju ovir, s katerimi se srečujejo nekateri posamezniki pri trajnem vključevanju na trg dela. V več državah bi morali javni zavodi za zaposlovanje okrepiti sodelovanje delodajalcev v teh procesih. Veliko držav članic priznava pomen mreženja, vendar jim težave z zmogljivostjo javnih zavodov za zaposlovanje na lokalni ravni onemogočajo, da bi lahko učinkovito vključile vse ustrezne deležnike.

E. ZBIRANJE PODATKOV

Rezultati zadnjega zbiranja podatkov o dolgotrajni brezposelnosti kažejo na zelo majhen napredek pri izvajanju priporočila Sveta, saj še vedno le polovica držav članic izpolnjuje prvi cilj priporočila, tj. zagotavljanje dogovorov o vključitvi v zaposlovanje ali ekvivalenta najmanj 95 % dolgotrajno brezposelnih, ki so najmanj 18 mesecev prijavljeni kot brezposelni.

Zbiranje podatkov o dolgotrajni brezposelnosti kaže tudi, da so stopnje prehoda v zaposlitev v vseh državah članicah, razen dveh, nižje kot lani in da je letos le 14 držav članic lahko zagotovilo podatke o položaju dolgotrajno brezposelnih, potem ko so izstopili iz dogovorov o vključitvi v zaposlovanje.

Vendar pa ti podatki o nadaljnjem ukrepanju potrjujejo tudi prejšnje dokaze o tem, da skupina držav članic, ki zagotavljajo individualne akcijske načrte s poglobljeno oceno, in zlasti skupina, ki zagotavlja redne individualne akcijske načrte, dosega bistveno boljše rezultate v primerjavi s skupino, ki zagotavlja standardne dogovore o vključitvi v zaposlovanje, kar kaže, da je pri vključevanju dolgotrajno brezposelnih individualno svetovanje ključnega pomena.

3. ZAKLJUČKI

Kljub zmanjševanju dolgotrajne brezposelnosti je ta v nekaterih državah članicah še vedno pereč problem, ki povečuje tveganje slabšanja spretnosti, socialne izključenosti in revščine. Pogosto prizadene osebe v najbolj ranljivem položaju in premalo zastopane skupine na trgu dela, zato boj proti dolgotrajni brezposelnosti prispeva tudi k boju proti neenakostim in h krepitvi socialne kohezije v EU. **V tem okviru so države članice obdržale svojo politično zavezanost izvajanju priporočila o vključevanju dolgotrajno brezposelnih na trg dela. A čeprav je opazen določen skupni razvoj, pa se raven izvajanja med državami članicami še naprej razlikuje, poleg tega je njihova samoocena pokazala, da se je napredek pri izvajanju priporočila Sveta v zadnjih letih upočasnil.** Glede na trenutne izzive bi bilo treba poudariti, da je dolgotrajno brezposelne pomembno opremiti z ustreznimi spretnostmi, da bi lahko vstopili na trg dela. Za preprečevanje dolgotrajne brezposelnosti je prav tako bistvena zgodnja in pravočasna podpora v okviru bolj splošnega preventivnega pristopa. Ugotovitve iz pregleda še naprej potrjujejo pomen aktivnih politik trga dela pri obravnavanju dolgotrajno brezposelnih, da bi se uspešno ponovno vključili na trg dela. Poleg tega je glede na trenutno pomanjkanje delovne sile in spretnosti v vseh državah članicah pomembno, da se osebam v najbolj ranljivem položaju in premalo zastopani skupini omogoči vstop na trg dela, in sicer tako, da se jim zagotovi, da lahko izkoristijo kakovostne zaposlitvene možnosti in možnosti za usposabljanje ter ciljno usmerjene subvencije za zaposlovanje.

Izboljšati je treba sisteme spremljanja in ocenjevanja politik, ki se izvajajo za vključevanje dolgotrajno brezposelnih na trg dela. Čeprav so bili vzpostavljeni številni aktivacijski programi za dolgotrajno brezposelne, pa se v nekaterih primerih učinkovitost teh programov lahko oceni šele v poznejši fazi.

Priloga 1: ugotovitve EMCO PAG o dolgotrajni brezposelnosti v posameznih državah za leto 2024

Priloga 2: zbiranje podatkov za spremljanje priporočila o dolgotrajni brezposelnosti za leto 2023 – celotni rezultati

Priloga 3: podatki za posamezne države članice EU za leto 2023 – povzetki